

VALTIONEUVOSTON ASETUS AJONEUVOJEN KÄYTÖSTÄ TIELLÄ ANNETUN ASETUKSEN 3 §:N MUUTTAMISESTA

Esityksen pääasiallinen sisältö

Säädösmuutosehdotuksella pantaisiin toimeen ajoneuvojen prosenttisäädösten uudistamistyön loppuraporttiin sisältyvä uudistamishdotus koskien moottoripyörien käytösäännösten ajantasaistamista harrastamisen lähtökohdista. Asetusmuutoksella poistettaisiin käytösäännöksistä vaatimus jousittamattomalla taka-akselilla varustetun moottoripyörän 60 km/h nopeusrajoituksesta.

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Valtuudet asetuksen antamiseen ovat tieliikennelain 108 §:ssä.

Nykytila, tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Käytösäännökseen kirjattu rajoitus 60 km/h ajoneuvokohtaisesta nopeusrajoituksesta, jos ajoneuvon yksi akseli on jousittamaton, ei koske moottoripyöriä, jotka ovat alkuperäiseltä malliltaan ilman takajousitusta. Ilman nopeusrajoitusta voidaan nyky-säännöksin siis rakentaa kokonaan ilman takajousitusta uusi ajoneuvo tai muokata vanhaa 50-luvun aihiota, jossa jousitus on alkuperäisesti puuttunut. Jousitusta ei kuitenkaan ajoneuvojen prosenttisäädösten uudistamistyön taustana tehdyn selvityksen perusteella edellytetä muiden EU-maiden säännöksissä eikä moottoripyöriä koskevissa direktiiveihin perustuvassa tyyppihyväksyntävaatimuksissa. Vaatimus ei sisälly myöskään Ruotsin tai UK:n pitkälle kehitettyihin rakentelua koskeviin kansallisiin erillisäännöksiin. Moottoripyörän jousituksesta säädetään lisäksi moottoripyörän ja mopon rakenteen muuttamista koskevassa liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen 2 §:ssä, jonka mukaisesti jousitusta edellytetään myös takana, jos runko vaihdetaan malliltaan alkuperäisestä poikkeavaan. Vaatimus ei kuitenkaan koske esim. alkupe- räisen rungon muuttamista siten, että alkuperäinen malli on tunnistettavissa.

Asetettu nopeusrajoitus, joka välillisesti pakottaa käytännössä rakentamaan ilman takajousitusta varustetut moottoripyörät hyvinkin vanhan aihion pohjalle on kansallinen ja vain Suomessa voimassa oleva vaatimus. Moottoripyörien rakentajat ja harrastajat kokevat tämän nopeusrajoituksen kohtuuttomasti haittaavan harrastustoimintaa ja katsovat nopeusrajoituksen olevan turvallisuutta parantavana toimenpiteenä ylimi-toitettu tavoitteeseensa nähden. Nopeutta koskeva käyttörajoitus koskee myös ulko- mailla muutettua ajoneuvoa, josta takajousitus on poistettu. Nopeuksia on käytännös- sä vaikea valvoa, koska silmämääräisesti ei liikennevirrasta voida tunnistaa ajoneu- voa, jossa jousitus on puuttunut alkuperäisenä. Teknisesti olisi perusteltua valita ra- kenteluaihioksi uudempi moottoripyörä, johon sovelletaan uusia tiukempia turvalli- suusvaatimuksia ja jonka runkomateriaali on huomattavasti vanhaa materiaalia laa- dukkaampaa. Voimassa olevan sääntelyn nojalla tämä ei kuitenkaan ole käytännössä mahdollista, koska takajousituksen poistaminen johtaa nopeusrajoitukseen.

Aikanaan takajousituksen puuttumisen johdosta asetettua nopeusrajoitusta moottoripyörillä on perusteltu liikenneturvallisuusriskillä. Ennen ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen säätämistä vuonna 1992, vaatimus oli kirjattuna muotoon, jossa jousitusta edellytettiin ajoneuvosta, jonka rakenteellinen nopeus oli yli 50 km/h. Säännöksen taustalla on ollut fysiikan lakeihin perustuva tieto vaimentamattoman värähtelyn aiheuttamasta takarenkaan pidon häviämisestä ja riski moottoripyörän hallinnan menettämisestä epätasaisilla tienpinnoilla. Jousituksen puuttumisen vaikutuksen suuruutta moottoripyörän kokonaishallittavuuteen on kuitenkin vaikeaa yksiselitteisesti osoittaa laskennallisin menetelmin. Käytännön kokemusperäistä tietoa jousittamattoman taka-akselin vaikutuksesta liikenneturvallisuusriskinä on kuitenkin saatavissa, eikä niissä maissa, joissa jousitukselle ei ole asetettu vaatimuksia, katsota tämän tyyppisille ajoneuvoille sattuneen onnettomuuksia enempää kuin vertailuajoneuvoille. Koska näiden ajoneuvojen ajonopeudet ilman katteita ovat yleisesti pienempiä, niin muihin moottoripyörätyyppeihin verrattuna jousittamattomalla taka-akselilla varustetuilla moottoripyörillä, jotka usein luokitellaan kuuluviksi ns. Choppereihin, vakavan liikenneonnettomuuden riski on kokonaisuudessaan jopa muita moottoripyörätyyppejä pienempi.

Tulee huomioida, että ajoneuvon on siihen tehtyjen muutostenkin jälkeen täytettävä ajoneuvolain 4 §:n 2 momentin vaatimus hallittavuudesta tavanomaisissa ajotilanteissa. Takajousituksen puuttumista voidaan kompensoida mm. renkaiden ja rungon ominaisuuksilla sekä huomioimalla muutostyön tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa myös ajoneuvon massa ja käytettävä ajonopeus.

Ehdotuksella poistettaisiin jousittamattomalla akselilla varustetulle ajoneuvolle asetetun 60 km/h ajoneuvokohtaisen nopeusrajoituksen piiristä myös muut moottoripyörät kuin alkuperäisesti jousittamattomalla taka-akselilla varustetut L_{3e}- ja L_{4e}-luokan moottoripyörät.

Esityksen vaikutukset

Jousittamattomalla taka-akselilla varustettujen moottoripyörien ajoneuvokohtaisen nopeusrajoituksen 60 km/h poistamisen, ei ulkomaisen vertailutiedon perusteella katsota siinä määrin heikentävän moottoripyörien liikenneturvallisuustilannetta, että sen säilyttämistä välillisesti rakenteluharrastusta rajoittavana tekijänä pidettäisiin perusteltuna. Näiden ajoneuvojen määrän ei odoteta merkittävästi lisääntyvän nopeusrajoituksen poistamisen jälkeen.

Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä virkatyönä. Ehdotus perustuu liikenne- ja viestintäministeriön toimesta laadittuun raporttiin ”Ajoneuvojen korjaaminen ja muuttaminen Suomessa - ajoneuvojen ns. prosenttisäädösten uudistamisehdotukset” eli ns. APU-raportin valmistelun yhteydessä havaittuihin käytännön epäkohtiin. Raportin valmistelussa ovat olleet mukana valtiovarainministeriö, Ajoneuvohallintokeskus, katsastajat, auto- ja moottoripyöräharrastejärjestöt sekä autojen maahantuojat. Raportti on ollut laajasti lausunnolla sidosryhmillä ja viranomaisilla. Myös asetusmuutosluonnoksesta on pyydetty lausunnot eri sidosryhmiltä ja viranomaisilta. Lausuntonsa muutosehdotuksesta ovat antaneet sisäasiainministeriö, Ajoneuvohallintokeskus, Liikennevakuutuskeskus, YKL ry, Suomen Motoristit ry

SMOTO, Veteraanimootoripyöräklubi ry, Finnish Hot Rod Association ry, Liikenneturva, MP-kauppiat ry, Suomen kuljetus ja logistiikka SKAL, Liikkuva poliisi, Autoalan keskusliitto ry, Auto- ja kuljetusalan työntekijäliitto AKT ry, Yleinen teollisuusliitto YTL, sekä A-katsastus Oy. Koska lausuntoja pyydettiin samassa yhteydessä myös muista valtioneuvoston asetusten muutosehdotuksista, eivät kaikki lausunnonantajat esittäneet huomioita tätä ehdotusta koskien. Lausunnoissa yhdyttiin perusteluissa esitettyyn näkemykseen jousittamattoman taka-akselin vaikutuksesta ajoneuvon hallintaan ja siihen liittyvästä tietystä liikenneturvallisuuden riskistä. Kuitenkin myös nopeudella myönnettiin olevan vaikutuksensa kokonaisturvallisuutta arvioitaessa. Kukaan lausunnonantajista ei kuitenkaan varsinaisesti vastustanut esitystä. Erityisesti harrastejärjestöt puolsivat ehdotettua muutosta.

Asetusluonnos on ollut tarkastettavana oikeusministeriössä.

Yksityiskohtaiset perustelut

- 3 § Pykälän 1 momentin e-kohtaa täydennettäisiin siten, että jousittamattomalla akselilla varustetun ajoneuvon 60 km/h ajoneuvokohtaista nopeusrajoitusta ei sovellettaisi lainkaan moottoripyörään eli L_{3e}- ja L_{4e}-luokan ajoneuvoon.

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.